

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Βασικές Δεξιότητες Πληροφορικής και Επικοινωνίας

Ενότητα 4: Αλγόριθμοι

Μιχάλης Βαΐτης
Τμήμα Γεωγραφίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Σκοποί ενότητας

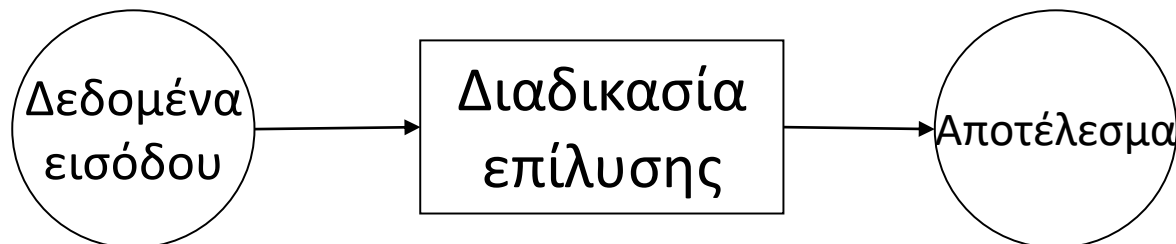
- Να γνωρίζετε την έννοια του αλγορίθμου.
- Να μπορείτε να χρησιμοποιείτε τις αλγοριθμικές δομές της διαδοχικότητας, της απόφασης και της επανάληψης για την επίλυση απλών υπολογιστικών προβλημάτων.
- Να μπορείτε να καταγράφετε έναν αλγόριθμό με λογικό διάγραμμα.

Αλγόριθμοι

Η Ανατομία ενός Προβλήματος

Πρόβλημα: Μια δυσάρεστη κατάσταση, η οποία επιθυμούμε να αλλάξει, ή ένα θέμα για την επίλυση του οποίου απαιτείται σκέψη.

- 1. Καθορισμός απαιτήσεων προβλήματος:** Η διατύπωση του προβλήματος με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθήσουμε κάποιον να το κατανοήσει.
- 2. Διαδικασία επίλυσης:** Η διαδικασία μέσω της οποίας επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα

1. Καθορισμός Απαιτήσεων του Προβλήματος

- **Η καταγραφή των παραμέτρων και των χαρακτηριστικών του προβλήματος**
  - **Δεδομένα εισόδου:** τα στοιχεία που δίνονται και είναι απαραίτητα για να λύσουμε το πρόβλημα
    - Περιέχονται στην εκφώνηση του προβλήματος
    - Είμαστε αναγκασμένοι να αναζητήσουμε από άλλες πηγές (αρχεία, βάσεις δεδομένων)
  - **Αποτέλεσμα:** το ζητούμενο ενός προβλήματος, αυτό που ψάχνουμε, το σημείο που πρέπει να φτάσουμε για να βγούμε από την προβληματική κατάσταση
  - **Μεταξύ τους σχέσεις**
- **Παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό των δεδομένων:**
  - Επιλογή των δεδομένων που έχουν άμεση σχέση με το πρόβλημα
  - Έλεγχος της ορθότητας των δεδομένων του προβλήματος
  - Πληρότητα των δεδομένων του προβλήματος

Στόχος της διαδικασίας αυτής είναι η πλήρης καταγραφή των δεδομένων και ζητούμενων του προβλήματος και η διατύπωσή τους με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δημιουργεί παρερμηνείες και συγχύσεις σε κάποιον που θα κληθεί να το επιλύσει.

2. Διαδικασία Επίλυσης

- Προϋπόθεση: Καθορισμός απαιτήσεων προβλήματος
- Αναδιατύπωση του προβλήματος πιθανά σε «μαθηματική γλώσσα»
- Ανάλυση του προβλήματος σε απλούστερα διακριτά μέρη [υποπροβλήματα]
- Περιγραφή του τρόπου σύνδεσης των επιμέρους μερών
- Η σύνθεση των επιμέρους μερών θα πρέπει να επιλύει το όλο πρόβλημα
- Φραστική ή σχηματική παρουσίαση της δομής του προβλήματος

Στην περίπτωση επίλυσης ενός προβλήματος με τη χρήση Η/Υ, η καταγραφή του τρόπου σκέψης σε διαδοχικά βήματα είναι επιτακτική
[ο υπολογιστής δεν έχει κοινή λογική!]

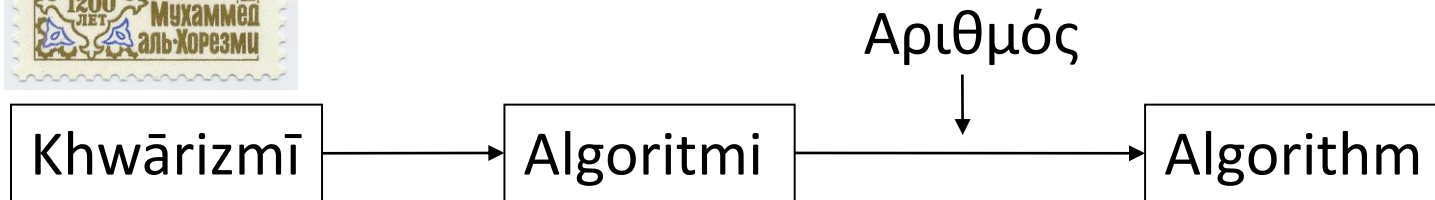
Αλγόριθμος

Πεπερασμένο σύνολο βημάτων που καθορίζουν μια σειρά από πράξεις που εκτελούνται σε πεπερασμένο χρόνο για την επίλυση μιας συγκεκριμένης κατηγορίας προβλημάτων

Αλγόριθμος

Mohammad ebne Mūsā Khwārizmī
(محمد بن موسى خوارزمی)

Ο Khwārizmī (Αλ Χουαρίζμι) ήταν Πέρσης αστρονόμος και μαθηματικός. Γεννήθηκε περί το 780 στο Khwārizm, στο σημερινό Ουζμπεκιστάν, και πέθανε περί το 850. Ο Khwārizmī αναθεώρησε τη «Γεωγραφία» του Πτολεμαίου και έγραψε πολλές εργασίες σχετικά με την αστρονομία και την αστρολογία.

Το 825 έγραψε τη διατριβή «*On Calculation with Hindu Numerals*». Η διατριβή μεταφράστηκε στα λατινικά τον 12 αι. με τον τίτλο «*Algoritmi de numero Indorum*», δηλαδή «*Ο Algoritmi για τους αριθμούς των Indians*», όπου "Algoritmi" ήταν η μετάφραση του ονόματος του συγγραφέα. Όμως από παρερμηνεία η λέξη "Algoritmi" θεωρήθηκε ο πληθυντικός της λέξης "algorithm", η οποία επικράτησε να σημαίνει «υπολογισμός». Η παρείσφρηση του "th" μάλλον οφείλεται σε λανθασμένη συσχέτιση με την ελληνική λέξη «αριθμός».

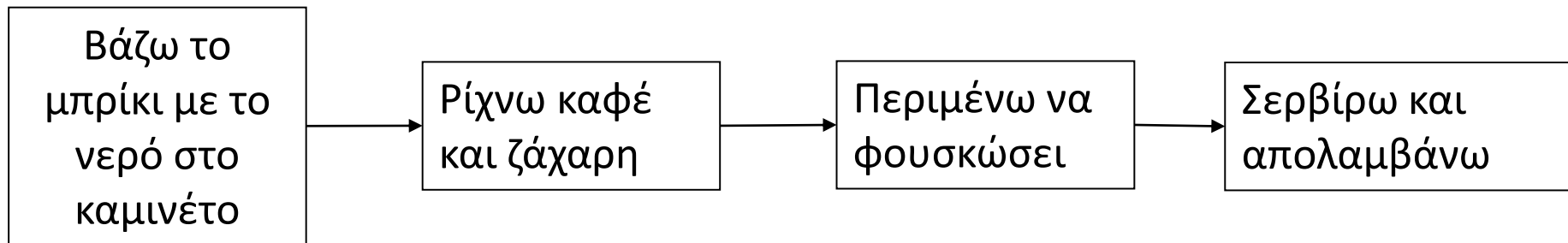
Τα δομικά στοιχεία των αλγορίθμων

- Σειριακή εκτέλεση πράξεων
- Επιλογή (ή απόφαση) ροής εκτέλεσης πράξεων
- Επανάληψη εκτέλεσης πράξεων

Τα δομικά στοιχεία των αλγορίθμων

- Σειριακή εκτέλεση πράξεων
- Επιλογή (ή απόφαση) ροής εκτέλεσης πράξεων
- Επανάληψη εκτέλεσης πράξεων

Ο αλγόριθμος του ελληνικού καφέ

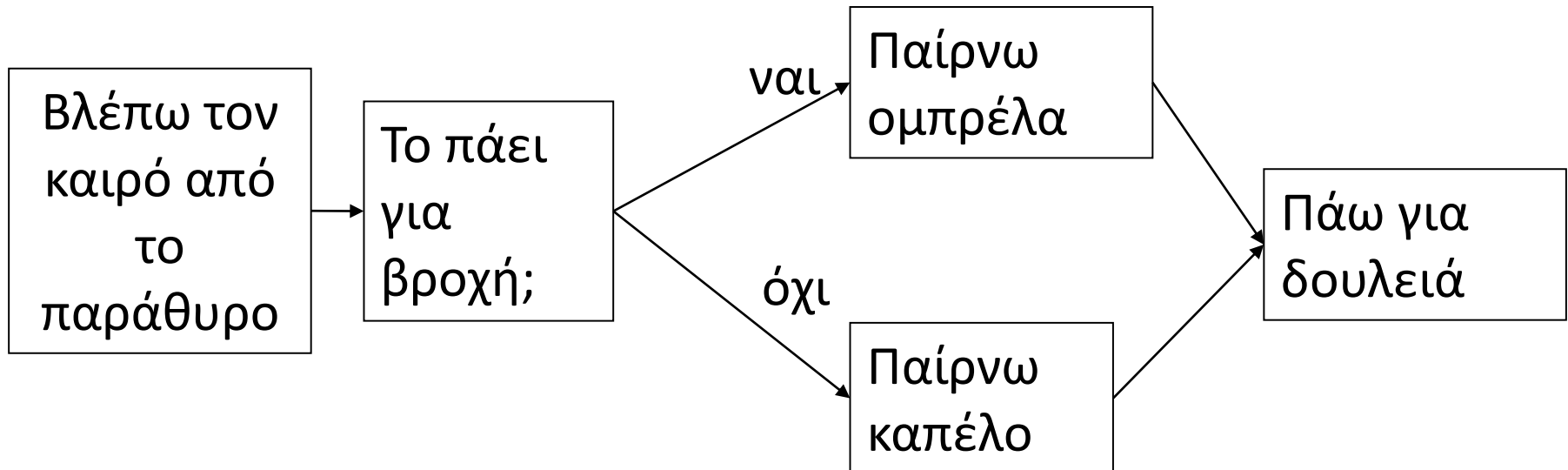

Η εκτέλεση κάθε βήματος προϋποθέτει την ολοκλήρωση του προηγούμενου.

Τα δομικά στοιχεία των αλγορίθμων

- Σειριακή εκτέλεση πράξεων
- Επιλογή (ή απόφαση) ροής εκτέλεσης πράξεων
- Επανάληψη εκτέλεσης πράξεων

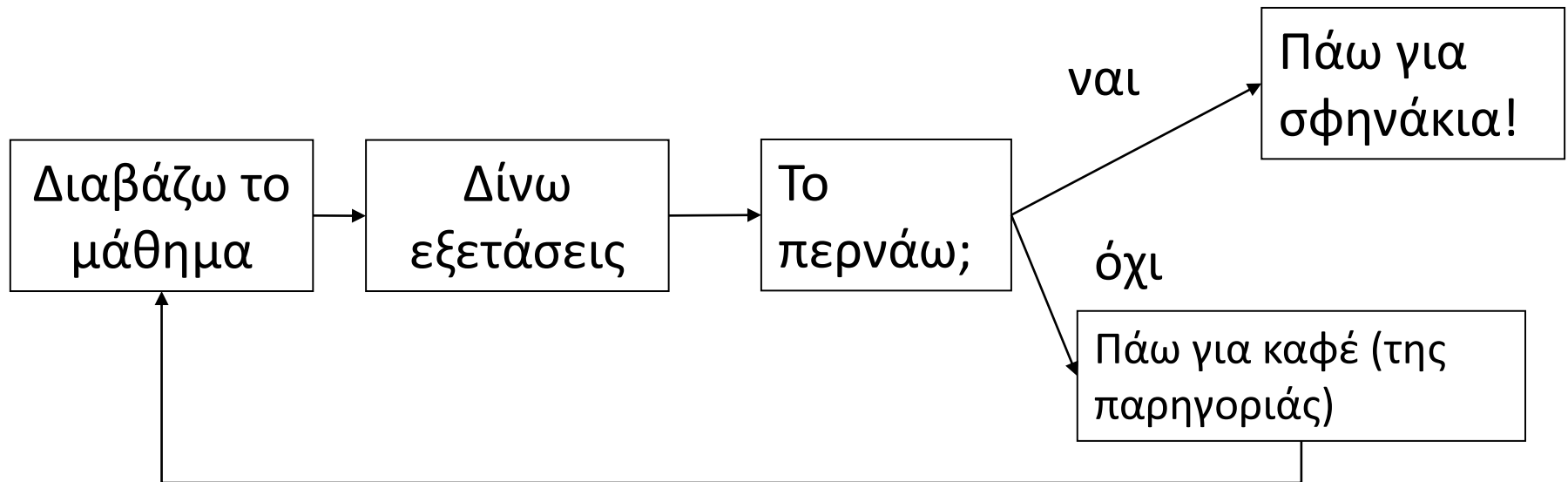
Ο αλγόριθμος της ομπρέλας

Τα δομικά στοιχεία των αλγορίθμων

- Σειριακή εκτέλεση πράξεων
- Επιλογή (ή απόφαση) ροής εκτέλεσης πράξεων
- Επανάληψη εκτέλεσης πράξεων

Ο αλγόριθμος της εξεταστικής

Εύρεση του μέγιστου κοινού δαιρέτη

Ζητείται η εύρεση του μ κδ δύο θετικών αριθμών α_1 και α_2

Βήμα1: Έστω μ ο μικρότερος εκ των α_1 και α_2

Βήμα2: Βρες τα **υπόλοιπα** u_1 και u_2 των διαιρέσεων $\alpha_1 \setminus \mu$ και $\alpha_2 \setminus \mu$

Βήμα3α: Αν τα u_1 και u_2 είναι μηδέν, τότε το ζητούμενο είναι ο αριθμός μ

Βήμα3β: Αλλιώς, μείωσε τον μ κατά 1 και επανέλαβε το Βήμα2

Παράδειγμα 1:

mod( ) : συνάρτηση υπολογισμού
υπολοίπου ακεραίας διαίρεσης

$$\alpha_1 = 25$$

$$\alpha_2 = 5$$

$$\mu = 5$$

$$u_1 = \text{mod}(25/5) = 0, u_2 = \text{mod}(5/5) = 0$$

$$\text{Άρα } \mu\kappa\delta = 5$$

Εύρεση του μέγιστου κοινού διαιρέτη

Παράδειγμα 2:

$$\alpha_1 = 25$$

$$\alpha_2 = 15$$

#	μ		$u_1 = \text{mod}(\alpha_1/\mu)$	$u_2 = \text{mod}(\alpha_2/\mu)$
1	$\mu = \min(\alpha_1, \alpha_2)$	15	$\text{mod}(25/15)=10$	$\text{mod}(15/15)=0$
2	$\mu=\mu-1$	14	$\text{mod}(25/14)=11$	$\text{mod}(15/14)=1$
3	$\mu=\mu-1$	13	$\text{mod}(25/13)=12$	$\text{mod}(15/13)=2$
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...
10	$\mu=\mu-1$	6	$\text{mod}(25/6)=1$	$\text{mod}(15/6)=3$
11	$\mu=\mu-1$	5	$\text{mod}(25/5)=0$	$\text{mod}(15/5)=0$

Άρα $\mu_{\text{ΚΔ}} = 5$

Αλγόριθμος του Ευκλείδη

Βήμα1: Διαίρεσε τον **$\alpha1$** (μεγαλύτερος) δια **$\alpha2$** και βρες το υπόλοιπο **u**

Βήμα2α: Αν το **u** είναι μηδέν, τότε το ζητούμενο είναι ο αριθμός **$\alpha2$**

Βήμα2β: Αλλιώς, θέσε **$\alpha1 = \alpha2$** και **$\alpha2 = u$** και επανέλαβε το Βήμα1

Παράδειγμα 1:

$\alpha1 = 25, \alpha2 = 5,$
 $u = \text{mod}(25/5) = 0$
Άρα $\mu\kappa\delta = 5$

Παράδειγμα 2:

$\alpha1=25$

$\alpha2=15$

#	$\alpha1$	$\alpha2$	u
1	25	15	$\text{mod}(25/15)=10$
2	15	10	$\text{mod}(15/10)=5$
3	10	5	$\text{mod}(10/5)=0$

Άρα $\mu\kappa\delta = 5$ (υπολογισμός με 3 επαναλήψεις αντί 11)

Τέλος Διάλεξης

